

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYBRANÉ ASPEKTY SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE
PČR A MOŽNOSTI VYUŽITÍ
SLUŽEBNÍCH PSŮ „SPECIALISTŮ“ V RÁMCI
VYHLEDÁVÁNÍ DROG.**

Autor práce: Robin Heidenreich

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Robin Heidenreich

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Vybrané aspekty služební kynologie PČR a možnosti využití služebních psů „specialistů“ v rámci vyhledávání drog.

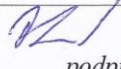

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Selected aspects of service cynology of the Czech Police and the possibility of using service dogs "specialists" in the search for drugs.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

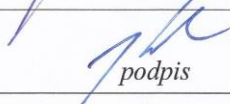
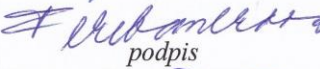

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Bc. Josef Kříha

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): 25.10.2019

Cíl bakalářské práce: Hlavní cíl bakalářské práce je formou teoreticko-praxeologického vhledu objasnit základní pojmosloví, východiska činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie, tj. služebních psů – specialistů určených k vyhledání drog.

Student: Robin Heidenreich	25.10.2019 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha	25.10.2019 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: Doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.11.19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	12.11.19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13.11.2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HEIDENREICH, R. *Vybrané aspekty služební kynologie PČR a možnosti využití služebních psů „specialistů“ v rámci vyhledávání drog*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 55 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: kynologie, služební kynologie, kynologická detekce, policejní pes, pes specialista, detekce drog

Věcná část bakalářské práce (dále jen „práce“) formou teoreticko-praxeologického vhledu objasňuje specifčnost využívání služebních psů v rámci vyhledávání drog. Jejím cílem je objasnit základní pojmosloví, východiska činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie, tj. služebních psů – specialistů určených k vyhledání drog. Teoretická část reflektuje základní pojmosloví a východiska zkoumané tématické oblasti, např. pojem a podstatu služební kynologie, a to včetně návazného historického exkursu zájmových oblastí odborné tématické oblasti. V rámci jednotlivých subkapitol práce formou užšího vymezení demonstruje problematiku detekce drog, a to včetně analýzy odborných činnosti psovoda a také výběr a výcvik psa specialisty. Teoretická část je obohacena o užitou výzkumnou techniku, a to konkrétně polostrukturovaný rozhovor s osloveným policejním kynologem.

ABSTRACT

HEIDENREICH, R. *Selected Aspects of Service Cynology of the Police of the Czech Republic and Possibilities of Use of Service Dogs "Specialists" in the Search of Drugs*. České Budějovice: College of European and Regional Studies, 2020. 55 p.
Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Key words: cynology, service cynology, cynological detection, police dog, dog specialist, drug detection

The factual part of the bachelor's thesis (hereinafter referred to as the "thesis") in the form of theoretical and praxeological insight clarifies the specificity of the use of service dogs in the search for drugs. Its aim is to clarify the basic terminology, the basis of the activities of service cynology of the Parliament with a focus on the performance of service cynology, ie service dogs - specialists designed to search for drugs. The theoretical part reflects the basic terminology and starting points of the researched thematic area, such as the concept and essence of service cynology, including a follow-up historical excursion of areas of interest in the professional thematic area. Within the individual subchapters, the work demonstrates in the form of a narrower definition the issue of drug detection, including the analysis of professional activities of the handler and the selection and training of dog specialists. The theoretical part is enriched by the used research technique, namely a semi-structured interview with the addressed police cynologist.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Historická retrospektiva vývoje služební kynologie	13
2.1 Začátky četnické a policejní kynologie	14
2.2 Četnická kynologie na našem území po roce 1900	15
2.3 Služební kynologie na našem území po 2. světové válce.....	17
2.4 První policejní pes	18
3 Detekce drog	19
3.1 Definice drogy a klasifikace drog.....	19
3.2 Čichová soustava psa.....	21
3.2.1 Fyziologie a anatomie	23
3.3 Kynologická detekce	25
4 Psovod specialista	27
4.1 Předpoklady pro práci psovoda specialisty	28
4.2 Technika a ochranné prostředky psovodů specialistů	30
5 Výběr a výcvik psa specialisty.....	32
5.1 Výběr psa.....	32
5.1.1 Výběr štěněte.....	33
5.1.2 Testování povahových vloh	34
5.2 Výcvik psa	35
5.2.1 Role psovoda v rámci výcviku psa.....	36
5.3 Výstupy empirického šetření.....	39
Závěr.....	43

Seznam použitých zdrojů	46
Seznam zkratk	49
Seznam obrázků	50
Přílohy	51

Úvod

V intencích historické retrospektivy zkoumané tématické oblasti je zapotřebí obecně poukázat k významu soužití psa domácího a člověka, který byl poměrně složitý a zdlouhavý. Postupem času se kromě jiného změnila také jeho povaha i velikost, byly potlačeny určité vlastnosti, které již nadále nebyly potřebné. V minulosti bylo možné za stěžejní cíl pokládat zajištění použitelnosti psů, proto člověk dlouhou dobu preferoval vlastnosti psa nad jeho vzhledem. Nicméně později ke vzniku plemen přispěly povahové i anatomické změny. K variabilitě plemen přispělo rovněž to, že k domestikaci psa docházelo nezávisle na sobě na různých místech na světě. Proto psi procházeli nejednotným vývojem a jejich setkání bylo dlouhou dobu nemožné. Pes se stal postupně nejen hlídačem, ale i ochráncem. Již samotný štěkot, který poukazoval na příchod hosta, vyvolával v člověku pocit bezpečí. Pes byl vnímán jako lovec, průvodce a hlídač stád. Jednalo se jednoduše o nejdůležitější domácí zvíře člověka.

Postupně pak člověk objevoval rozličné dovednosti psa, tyto začal posléze využívat ve svůj vlastní prospěch. Pes pro něj začal být nenahraditelným pomocníkem. V současnosti stojí za zmínku patrně zejména asistenční psi, kteří poskytují pomoc lidem se speciálními potřebami, mezi ty mohou patřit lidé nevidomí, tělesně postižení, případně postižení jinou chorobou. Tito lidé jsou v mnoha případech zcela odkázáni na pomoc jejich psiho společníka. V běžném životě už by bez psiho pomocníka nemohli existovat. Canisterapie patří mezi další možné praktické a oblíbené způsoby využití psa a jedná se o léčebný kontakt mezi psem a člověkem. Samostatnou kapitolou pak je využití služebních psů „specialistů“ z hlediska vyhledávání drog.

Vzhledem k aktuálnosti tématu a potřebě podrobněji prozkoumat specifika využití služebních psů v rámci vyhledávání drog bylo zvoleno právě toto téma jako téma následující bakalářské práce. Základním cílem této práce je formou teoreticko-praxeologického vhledu objasnit základní pojmosloví, východiska činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie, tj. služebních psů – specialistů určených k vyhledání drog. V rámci praktické části pak budou formou výzkumu zjištěny praktické názory a skutečnosti policejních kynologů se zkoumanou problematikou.

Věcná část práce reflektuje stanovený cíl a je kategorizována do základních (nosných) a tématicky návazných subkapitol. Nejprve budou v rámci teoretické části práce vymezeny ústřední pojmy celého zkoumaného tématu, a to pojem a podstata kynologie společně s historickým exkurzem do této problematiky, následně je „práce“ zaměřena na problematiku detekce drog, samostatná podkapitola bude věnována otázkám psůvoda specialisty a výběru a výcviku psa specialisty. V práci budou uvedeny rovněž výsledky rozhovoru s osloveným policejním kynologem.

V textu práce je vycházeno zejména z textu odborných monografií a dalších publikací, které se zkoumanou problematikou úzce souvisejí, dále pak z odborných článků a v neposlední řadě rovněž z vhodných elektronických článků. Při zkoumání problematiky je využita metoda literární rešerše, dále pak také jedna ze základních metod výzkumu, a to analýza. Svě uplatnění nachází rovněž metoda deskripce, nicméně v práci je použita i metoda syntézy, tedy snaha o nalezení souvislostí a vytvoření systematického souhrnu. Teoretická část je obohacena o užitou výzkumnou techniku, kdy budou cestou polostrukturovaného rozhovoru zjišťovány názory a zkušenosti zvoleného policejního kynologa.

Jak již bylo uvedeno, hlavním cílem práce je objasnit základní pojmosloví, východiska činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie. Dílčím cílem pak je objasnit náplň práce služebního kynologa v praktické rovině, a to na základě informací zjištěných od zvoleného služebního kynologa. Smyslem je tedy poukázat na důležitost policejní kynologie a její praktický význam a přínos pro oblast detekce drog. Věcná část práce má mimo jiné i ambici poskytnout zejména laické veřejnosti ucelený pohled na problematiku služební kynologie a významných aspektů, které jsou s tímto tématem spojeny.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Základním cílem práce je formou širšího teoreticko-praxeologického vhledu objasnit základní pojmosloví, východiska činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie, tj. služebních psů – specialistů určených k vyhledání drog.

Jak již bylo nastíněno v úvodu práce, v rámci je využita literární rešerše, analýza, dále pak rovněž deskripce a také syntéza. Praktická část pak je založena na výzkumném šetření, a to konkrétně na polostrukturovaném rozhovoru. Nyní tedy bude uvedena konkrétní aplikace metod v této bakalářské práci.

Můžeme tedy uvést, že v teoretické části této práce je provedena literární rešerše zkoumané problematiky, kdy jsou za využití odborných zdrojů shrnuty teoretické poznatky týkající se problematiky služební kynologie a detekce drog v prostředí ČR. V této části je využita rovněž metoda analýzy, kterou lze pokládat za jednu ze základních výzkumných metod. Touto metodou je zejména umožněno proniknout do souvislostí zkoumaného tématu a patřičně je prozkoumat. V práci čerpáno zejména z odborných zdrojů, které vhodně shrnují problematiku služební kynologie a detekce drog, tyto literární zdroje jsou vhodně doplněny místy také o zdroje elektronické.

Teoretická část „práce“ je obohacena o užité kvalitativní výzkumné šetření, tj. polostrukturovaný rozhovor, který reflektuje rozhovor se zvoleným policejním kynologem. Pro tyto účely byl předem sestaven seznam otázek, které byly následně v průběhu rozhovoru vhodně doplněny o otázky související. Možnost připravené otázky během samotného rozhovoru doplnit o další otázky, které vyplynou z rozhovoru, je ostatně jednou z ústředních výhod této metody výzkumného šetření. Nicméně pochopitelně byl kladen důraz na to, aby byly připravené otázky správně formulované, uspořádané a jasné. Rozhovor proběhl v březnu 2020, a to na základě již zmíněného seznamu připravených otázek, kdy bylo v průběhu rozhovoru položeno několik dalších doplňujících otázek.

Součástí tohoto rozhovoru bylo předchozí informování policejního kynologa o způsobu použití dat a anonymizaci. Vyhodnocení rozhovoru proběhlo poté slovní

interpretací. Konkrétní seznam otázek je společně s předpisem rozhovoru k nahlédnutí v přílohové části práce. Policejní kynolog byl velmi příjemný a ochotný a autora práce podrobně zasvětil do problematiky policejní kynologie a jejích praktických aspektů. Vzhledem k jeho letitým zkušenostem byly získané informace skutečným přínosem.

Jednotlivé dílčí teoretické i praxeologické výstupy, výstupy subkapitol „práce“ budou syntetizovány formou zevšeobecnujících závěrů vymezených v samotném závěru „práce“.

2 Historická retrospektiva vývoje služební kynologie

Vztah psa a člověka je tak starý, že není dochovaný žádný zápis o tom, kdy se stal pes pomocníkem lidí. Člověk vyzoroval, že pes je schopný upozornit na nebezpečí, a tak došlo k jeho zdomácnění. Pes byl užíván k různým činnostem jako lov zvěře, střežení dobytka či pomoc při rybolovu. Později byli psi rozděleni na různé skupiny podle svých schopností, vlastností a vzhledu. Někteří byli používáni například při lovech a jiní jako strážní psi.

Člověk si u psa všiml jeho vyvinutého sluchu a čichových schopností. Psy proto využil jako pomocníky a ochránce svého majetku a takovéto pouto není mezi žádným zvířetem a člověkem.

Během dalších let vybíral člověk takové psy, kteří měli žádoucí vlastnosti, aby je vyšlechtil. Tím vznikli psi pastýřští, tažní apod.

Díky vědeckým poznatkům z nalezených vykopávek z různých koutů světa vyplynulo rozdělení psů na jednotlivé druhy. Od poloviny minulého století se začíná dbát na zákon dědičnosti, a tak vzniká pes čistokrevný, který má danou povahu, temperament a vzhled odpovídající svému plemeni.

Počátky naší kynologie sahají až do středověku, kdy český král Karel IV vlastnil psince určené k lovu zvěře.

Již v roce 1884 byli psi v Německu využíváni ve vojenské službě. Psi byli cvičeni především ke strážní, sanitní a hlídkové službě.

Díky jejich přirozeným schopnostem je možné vykonávat různé služby jako stopování zločinců, ochrana majetku, obrana a ochrana člověka, ale také nošení nákladu a hlídání stád, doručování zpráv a dalším účelům. K těmto účelům mají správné předpoklady plemena jako ovčáctí psi, dobrmani, boxeři, kolie apod. Psi bez plemenné příslušnosti se často používali ke hlídání stád a přepravě zboží či osob.

2.1 Začátky četnické a policejní kynologie

Přestože lidé věděli, jaké přednosti a přínosné vlastnosti psi mají, už odpradáвна, jejich využívání ve vojenské službě začalo až v období habsburské monarchie. Schopnosti, které člověk neměl tolik vyvinuté nahradil pes, dříve zejména ke strážení státních hranic. V průběhu 19. století se díky ostrážitosti a dobrým čichovým vlastnostem psi ukázali jako výborní k vyhledávání zraněných a zemřelých vojáků ve válce. Pes byl mnohem rychlejší a hbitější, proto byl vyslán k pronásledování uprchlých osob nebo do míst, kam se sám člověk nedostal.

Podle vydané Metodické příručky Poučení o službě pro zemské četnictvo z roku 1851 mělo rakouské četnictvo zakázáno vodit psy do služby. Z toho je zřejmé, že v té době se o využití psů pro četnictvo neuvažovalo. V sousedním Německu byli ale opačného názoru. Výcvikem psů se zabývali již na začátku 18. století. Z počátku se využívala ta plemena, která byla osvědčená a známá. Boxeři, dobrmani, němečtí ovčáci byli psi, kteří měli vhodné vlastnosti, ale bylo za potřebí důsledného a pečlivého výcviku. Pes se v pohraniční, četnické a policejní službě začal využívat na konci 19. století.

Příručka pro vyšetřující soudce od Dr. Hanse Grosse vydaná v roce 1985 napomohla k tomu, že bylo známo první doložitelné použití policejních psů ke kriminalistickým účelům. Doprovodný pes byl cvičen tak, aby neštěkal a tím neprozradil přítomnost svého pána, ale aby pouze vrčením upozornil na hrozící nebezpečí. Dalším požadavkem bylo, aby pes dokázal zůstat stát na určitém místě kde mu bylo přikázáno, dokázal se vrátit odkudkoli na policejní stanici pro pomoc nebo se vzkazem. Poslední vlastností bylo hledání úmyslně schované věci nebo zavražděné osoby. Gross chtěl poukázat na to, že četníci mají mnoho povinností a díky psům by se jim práce ulehčila. Není nutno, aby psi byli čistokrevní nebo zvláštního plemene, důležité jsou jejich vrozené vlastnosti¹

¹ RULC, J., J. ŠTAUDINGER a P. NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

2.2 Četnická kynologie na našem území po roce 1900

Vysoká škola výcvikové a výchovné středisko pro policejní psy v Německu, odstartovala výcvik psů cvičených pro pachové práce i na českém území. Prokázalo se, že německý ovčák je pro pachové práce vhodný nejvíce ze všech plemen.

Průkopníkem a zakladatelem české četnické kynologie byl četnický rytmistr Theodor Rotter, který již v roce 1908 absolvoval v Německu kurz pro výcvik služebních psů pruského četnictva. Komentoval tuto návštěvu takto: „*Vrátiv se do tehdejšího svého působiště na Kladno, koupil jsem z vlastních peněz dva vhodné psy a jal jsem se je vycvičit s pomocí dvou četníků psovodů podle zkušeností, jichž jsem nabyl v Saarbückenu. Jakmile psi byli vycvičeni, podal jsem návrh na ministerstvo zeměbrany, tehdy k otázce kompetentnosti, aby byli přiděleni četníkům, jako nepostradatelní pomocníci, a to nejen pro službu bezpečnostní, ale i pátrací.* (Rotter in Rulc a kol., 2014, str. 30).“

Zpočátku Rotterův návrh čelil značným překážkám, až po zdárných výsledcích dobře vycvičených psů se mu podařilo na návrh znovu upozornit. Roku 1909 bylo ministerstvem zeměbrany povoleno použití psů na speciální případy, to ale bylo málo. Téhož roku založil Václav Matoušek, policejní inspektor autor publikací o výcviku policejních psů, v Praze první psinec nesoucí název „PRAGA“. Psinec byl zaměřený na chov čistokrevných policejních psů.²

Na konci roku 1910 bylo uděleno povolení od ministerstva k užívání čtyř psů, kteří byli doposud používáni jen zkušebně. Byla vypracována a ve Vídni schválena směrnice Č.j. 382, oddělení XX. Z 27.6.1911 „Výcvik a použití služebních psů“. Roku 1915 byl v Písku zřízen státní psinec, který byl pod vedením rytmistra Rottera. Zde se odchovávali vhodní psi pro službu a dále zde probíhali kurzy pro vůdce služebních psů a jejich psy. Další vývoj instituce policejních psů znemožnila 1. světová válka. Po skočení 1. světové války byla tato instituce rušena a na území republiky bylo 27 psů, kteří byli rozprodáni. Psinec v Písku byl zrušen.

Za první světové války vlastnila německá armáda přibližně 30 000 dobře vycvičených psů. Hlavní úlohou během války byla zejména služba spojovací, pro kterou jak profesionální, tak i amatérští cvičitelé vycvičili asi 10 000 psů. Plynové masky se staly součástí nutné výbavy psů z důvodu častého používání bojových plynů na bojišti.

² RULC, J., J. ŠTAUDINGER a P. NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

Škola pro výcvik vojenských a sanitních psů byla založena v roce 1920 v Kostelci nad Orlicí. O rok později četníci zasílali žádosti na ministerstvo vnitra, aby mohli brát služebního psa do služby. Součástí povolení byla odborná zkouška před komisí. Do nově vzniklého psince v Nových Hradech na jihu Čech bylo zakoupeno pět psů od soukromníků. Roku 1923 se zde uskutečnil první kurz pro výcvik služebních psů.

O dva roky později se psinec z Nových Hradů přesunul do nově zrekonstruovaného střediska Pyšely u Prahy. Za služební psy se považovali plemena: rotvajleři, němečtí ovčáci, dobrmani a po sléze i knírači a boxeři. V Pyšelích byli vycvičeni nejen policejní psi služební ale i psi pro státní policii, finanční stráž nebo stráž ochrany železnic.

Ústřední četnické pátrací oddělení (ÚČPO) bylo založeno v roce 1928. Úkolem tohoto oddělení bylo připravovat chov a výcvik služebních psů. Pyšely se staly součástí ÚČPO. V roce 1932 byli služební psi úspěšně použity 573krát z 1486 případů zločinu což je 38 %. Téhož roku bylo zaznamenáno 451 psů pro veřejný účel (četnický, policejní a strážní) a 919.828 psi pro soukromé účely (hlídání).

Úkol psů za 2. světové války byl obdobný jako za 1. světové války. Psi byli využiti k několika novým úkolům. Hledali nevybuchlé miny, zasypané osoby po náletech, pomáhali při odminování minových polí nebo byli používáni k sebevražedným ničení tanků. V pracovních táborech usmrcovali nevinné vězně.

Po konci 2. světové války psi využíval nově vzniklý Sbor národní bezpečnosti (SNB)³.

³ *Historie služební kynologie*, [on-line], Cz-pes, [Citováno 12.4.2011], Dostupné na: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-1.php>>

2.3 Služební kynologie na našem území po 2. světové válce

Součástí Ústřední kriminální služby se roku 1952 stalo nové vybudované středisko v Býchorech u Kolína. Středisko v Pyšelích bylo zrušeno. V 2. polovině 20. století byla objevena nová metoda – metoda pachové identifikace (MPI). O její zavedení se dlouhodobě pokoušel Dr. Vilém Eis. To se začalo dařit kolem roku 1975. Tato metoda byla několik let udržována v tajnosti.

Psi byli také v 50. letech využíváni v Ústavech nápravné výchovy a nápravně výchovných zařízeních. Byli cvičeni k vyhledání a zadržení uprchlého vězně či k jeho zneškodnění.

Změna systému v roce 1991 zapříčinila vznik vězeňské služby a justiční stráže. Své využití našli psi zejména v oblasti ochrany letišť. Pachové práce byly na konci 90. let rozšířeny o vyhledávání omamných a psychotropních látek. Ozbrojená stráž letišť spadá pod letištní správu a je zajišťována civilními zaměstnanci. Tímto zde úloha služebních psů končí.

Úloha služebních psů u celní služby byla z počátku obraná, pátrací. Dále k vyhledání osob, které nezákonně překračují hranice. Poté úloha služebních psů spočívala především ve vyhledávání omamných a psychotropních látek, díky nové speciální pachové metodě. Látky se hledaly u osob, v dopravních prostředcích či zavazadlech.⁴

Pád komunismu a otevření hranic zapříčinilo volný pohyb osob a pašování omamných látek a drog.

⁴ *Historie služební kynologie*, [on-line], Cz-pes, [Citováno 12.4.2011], Dostupné na: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-1.php>>

2.4 První policejní pes

Na začátku roku 1909 byli pro České četnictvo zakoupeni dva psi. Stalo se tak díky nadporučíku Theodoru Rotterovi. Tito psi byli ovčáckého plemene a byla jim dána jména Vlk a Vlčka. Oba psi byli pořízeni ve světoznámém psinci v Praze – Nad Klamovkou.

Díky rychlému začlenění Vlka a Vlčky do služby, zřídil Rotter v četnických kasárnách v Kladně psinec, sloužící k výcviku policejních psů. Poprvé Rotter předvedl policejní psy v říjnu 1909.⁵

Obrázek 1 - Fena Vlčka

⁵ RULC, J., J. ŠTAUDINGER a P. NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

3 Detekce drog

Následující kapitola práce čtenáře seznamuje s definicí drogy a jejich možnou klasifikací, dále bude pozornost věnována rovněž uspořádání čichové soustavy psa a zmíněna budou rovněž specifika kynologické detekce.

3.1 Definice drogy a klasifikace drog

Drogy je možné popsat jako látky s psychotropním účinkem, které v lidském organismu vedou k určitým změnám, mění stav jedince a jsou schopny u něho vyvolat chorobnou závislost. Lze uvést, že obecně je možné drogy získat z rostlin nebo také na základě chemické úpravy. Samotné označení „droga“ přitom pochází původně z arabského označení „durana“, což je označením pro léčivo.⁶

Můžeme uvést, že droga funguje na chemickém principu a je příčinou vzniku fyzické nebo psychické závislosti u jedince. Zatímco psychická závislost se v praktické rovině projevuje typicky psychickými poruchami a depresemi, ke vzniku fyzické závislosti dochází v situaci, kdy je daná látka již zahrnuta v metabolismu jedince, tento ji následně potřebuje pro své běžné fungování. Pokud se následně látka nedostane do jeho těla, nastává takzvaný abstinenci syndrom. V přeneseném slova smyslu je tedy v současnosti za drogu pokládána určitá omamná látka, která není využívána k léčebným, nýbrž k jiným účelům. Kromě toho je třeba, aby látky, které za drogy pokládáme, splňovaly dvě podmínky. Jednak se musí vyznačovat psychotropním efektem, tedy schopností působit na naše vnitřní naladění a vnímání reality. Jednak musí tato látka vést ke vzniku závislosti.⁷

⁶ MACHOVÁ, J. a D. KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5351-5.

⁷ MACHOVÁ, J. a D. KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5351-5.

Drogy je možné klasifikovat na základě rozličných hledisek, a to jednak podle jejich účinku⁸:

- Narkotika (morfin, heroin, metadon),
- Konopné látky (konopí, hašiš, hašišový olej),
- Stimulační látky (kokain, crack, metamfetamin),
- Halucinogeny (lysohlávka, muchomůrka červená, LSD),
- Tlumivé látky (barbituráty, léky, alkohol)

Dalším možným přístupem ke klasifikaci drog je jejich členění na základě míry rizika vzniku závislosti⁹:

- Měkké (lehké) drogy – jedná se o drogy s přijatelným rizikem, mezi tyto spadá alkohol, tabákové výrobky a výrobky z konopí.
- Tvrdé (těžké) drogy – nyní jde již drogy s neakceptovatelným rizikem, spadá mezi ně kokain, heroin, pervitin. U těchto drog existuje velmi vysoké riziko vzniku závislosti.

Dále je drogy možné dělit rovněž dle vzniku (původu) drog¹⁰:

- Přírodní drogy – mezi drogy přírodního původu se řadí drogy získané z přírodních zdrojů, a tedy kupříkladu konopí atd. Jedná se o takové drogy, které se vyskytují v rostlinné podobě a taktéž se jedná o jediné drogy, při jejichž tvorbě není nutné využití žádných chemických látek.
- Polysyntetické drogy – jde o takové drogy, které se původně nacházejí v rostlinné podobě, nicméně aby z nich byly využitelné drogy, je nutné, aby tyto prošly určitým chemickým procesem. Příkladem budiž v tomto ohledu kokain nebo heroin.
- Syntetické drogy – mezi syntetické drogy je možné řadit takové látky, které jsou původně vyráběny pro odlišné účely. Příkladem mohou být lepidla a rozpouštědla, které však obsahují jisté prvky, které je možné využít jako látky určené k čichání a které pochopitelně způsobují nežádoucí účinky, kromě toho se však na základě jejich dlouhodobějšího užívání mohou stát návykovými.

⁸ MACHOVÁ, J. a D. KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5351-5.

⁹ Rozdělení drog. In: *Biotox.cz* [online]. 2009 [cit. 2020-01-26]. Biotox.cz. Dostupné z: <http://www.biotox.cz/enpsyro/pj3oroz.html>

¹⁰ HUBINOVÁ, S.; DLOUHÝ, F. Prekurzory a pomocné látky: Dělení drog podle vzniku. In *Bulletin Národní protidrogové centrály*. Praha : MV, 2001.

Vhodným příkladem se může stát toluen, různé další prostředky využívané pro jiný účel, než k jakému byly původně určeny.

Poslední možnou klasifikací drog, která bude zmíněna, je klasifikace drog na základě legislativy, a to na¹¹:

- Legální drogy – do kategorie legálních drog je možné v České republice zařadit alkohol, léky, tabák a těkavé látky, kam se řadí kupříkladu benzen, benzín.
- Nelegální drogy – do skupiny nelegálních drog jsou v ČR řazeny opiody, halucinogenní drogy, konopné drogy a v neposlední řadě rovněž stimulační drogy.

V tomto kontextu stojí za zmínku, že za účelem vyhledávání, odhalování a následného vyšetřování trestné činnosti na úseku výroby a obchodu s drogami je zřízena Národní protidrogová centrála.

Tato představuje policejní útvar s celostátní působností, který usiluje o maximální naplnění účelu, k němuž byl zřízen. Smyslem je primárně snižování nabídky nelegálních drog v ČR, dále pak účast na tvorbě a realizaci národní strategie protidrogové politiky a v preventivní oblasti vytváří projekty zaměřené na vzdělávání odborné veřejnosti a nespécifickou primární prevenci.

3.2 Čichová soustava psa

Můžeme uvést, že čich u psovitých šelem pravděpodobně souvisí s chutí a umožňuje rozeznávat nepoživatelné látky od poživatelných a rovněž si je zapamatovat. Dalším cílem je umožnit rozeznávat, vyhledávat a pronásledovat kořist, vyhledávat reprodukčního partnera, uskutečňovat chemickou komunikaci mezi příslušníky toho samého druhu nebo v neposlední řadě umožňuje také identifikaci predátora. Kromě toho již bylo mezi odborníky dospěno k názoru, že čichání může být v praktické rovině dynamicky koordinováno s rytmickou nervovou aktivitou, jako je činnost hipocampu v theta hladině. Hipocampus představuje součást limbického systému a sehrává roli z

¹¹ Legální, nelegální drogy. In: *Substituční léčba* [online]. 2010 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <http://www.substitutni-lecba.cz/ilegalni-drogy>

hlediska tvorby a fixace pamětních stop.¹² Vzhledem k uvedenému je jisté, že pro psovité šelmy je právě čich stěžejním smyslem.

Dále lze uvést, že psi oplývají rozsáhlým olfaktorickým epitelem, kdy ve srovnání s člověkem (4 - 5 cm²) je velikost plochy psího olfaktorického epitelu mnohanásobně větší (92 - 170 cm²). Rovněž z hlediska počtu olfaktorických receptorů u psa (125 - 300 mil) je dalece převýšen počet olfaktorických receptorů u člověka (5 mil). Nicméně někteří odborníci tuto skutečnost nepřijímají jako zcela relevantní, neboť z hlediska detekce a diskriminace pachů jsou olfaktorické schopnosti myši a krys srovnatelné se psy, přestože velikost jejich epitelu je o mnoho menší v komparaci s velikostí olfaktorického epitelu člověka. Dominy pak kupříkladu uvádí, že v některých případech jsou dokonce microsmatická zvířata (například opice) citlivější na vnímání určitých pachů ve srovnání se zvířaty macrosmatickými.

Některé druhy opic pak kupříkladu citlivěji detekují pach plodů, jimiž se živí, ve srovnání s krysami nebo právě psy. Z toho následně plyne, že citlivost na určité pachy by mohla být ovlivněna kupříkladu rovněž potravními zvyklostmi.¹³

Pokud bychom se pozastavili také u otázky citlivosti psího čichu, pak kupříkladu Moulton et al již v minulosti zjistili, že je psí čich zhruba stokrát citlivější než čich lidský.¹⁴ S pomocí olfaktorických epitelů dokáže pes zachytit i velice slabé pachy a také je od sebe přesně odlišit. Není žádným překvapením, že díky těmto výborným čichovým schopnostem jsou psi již tradičně využíváni v rámci boje proti kriminalitě při detekci omamných látek, tabáku, výbušnin, zbraní, akcelerantů, bankovek, těl zemřelých osob, dále pak rovněž při detekci ilegálně dovážených potravin. živočichů a rostlin.¹⁵ Psi jsou kromě toho využíváni rovněž při sledování stop pachatelů, kdy dokáží správně určit směr, kterým vede pachová stopa, a to již po zhruba pěti krocích sledované osoby. Skvělé čichové schopnosti psů jsou kromě toho rovněž využívány v rámci pachové identifikace, kdy jsou psi schopni rozlišit dokonce pach monozygotických dvojčat, která sdílejí stejnou domácnost a jsou stravována stejným způsobem. Lze dále uvést, že v civilní sféře jsou čichové schopnosti psů využívány

¹² ŠMARDA, J.. *Biologie pro psychology a pedagogy*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-343-7.

¹³ DOMINY, Nathaniel J., et al. The sensory ecology of primate food perception. *Evolutionary Anthropology: Issues, News, and Reviews: Issues, News, and Reviews*, 2001, 10.5: 171-186.

¹⁴ MOULTON, D. G.; ASHTON, E. H.; EAYRS, J. T. Studies in olfactory acuity. 4. Relative detectability of n-aliphatic acids by the dog. *Animal Behaviour*, 1960, 8.3-4: 117-128.

¹⁵ STOCKHAM, Rex A.; SLAVIN, Dennis L.; KIFT, William. Specialized use of human scent in criminal investigations. *Forensic Science Communications*, 2004, 6.3.

kupříkladu za účelem detekci zhoubného nádoru u jedince, dále pak k detekci epileptických záchvatů nebo případně rovněž k detekci míst s únikem plynu, míst kontaminovaných rtutí nebo stromů napadených škůdci.¹⁶

3.2.1 Fyziologie a anatomie

Dýchání lze označit za proces, v jehož rámci dochází k výměně plynů, především pak kyslíku a oxidu uhličitého, mezi organismem a jeho vnějším prostředím. V dýchacích cestách je vdechovaný vzduch filtrován, zvlhčován, ochlazován nebo naopak ohříván. Vydechovaný vzduch je naproti tomu odvlhčován.

Čich pak je naproti tomu určen k již zmíněné detekci, identifikaci a diskriminaci pachů z vnějšího okolí. Čichání je dosaženo prostřednictvím rychlých, krátkých inhalací a exhalací a představuje tedy v podstatě narušení normálního dýchání.¹⁷

Nozdry psího čenichu na rozdíl od lidského nosu umožňují velmi přesné ovládání proudu vydechovaného vzduchu. Psi jsou schopni ověřovat pach předmětu, a přitom vyfukovat nozdrami vzduch šikmo za sebe, což tedy umožňuje současně ověřovat předmět nebo povrch před sebou a vyfukovat vzduch tak, že nedochází k odfouknutí pachu uvolňovaného z jeho zdroje. Pes je kromě toho rovněž schopen zamířit proud teplého vydechovaného vzduchu na očichávané místo, což umožňuje zvednutí molekul o vyšší molekulové hmotnosti, které by za normálních okolností nebylo možné čichem vnímat. Teplý vydechovaný vzduch rovněž umožní zvýšení vypařování látek za nízkých teplot. Psi tak ve srovnání s většinou elektronických detektorů výbušnin, drog či akceleračních hoření mohou pracovat i při teplotách hluboce pod bodem mrazu.¹⁸

K dalšímu je možné uvést, že vzduch se po nasátí nozdrami dostává do nosní dutiny (cavum nasi), která je ohraničena lícními kostmi. Tato dutina je rozdělena nosní přepážkou (septum nasi) na dvě části. Zepředu jsou ohraničeny nosní předsíní, která distribuují inspirovaný vzduch uvnitř nosní dutiny, kromě toho rovněž usměřňuje

¹⁶ OHL, Frauke. *Pes - jak ho pochopit: logicky, jednoduše, jasně*. Praha: Grada, 2007. Tip. ISBN 9788024720555.

¹⁷ CORREA, Julio E. The dog's sense of smell. *Alabama Cooperative Extension System, Alabama A&M*, 2011.

¹⁸ MORGAN, John S., et al. Improved detection of explosive residues by laser thermal desorption. *Johns Hopkins APL technical digest*, 1999, 20.3: 389-395.

vydechovaný proud vzduchu. Vzadu nosní dutina ústí do nosohltanového průchodu, který vede do hltanu. V zadní části nosní dutiny je uloženo čichové bludiště – osifikované svitky lamel labyrintní stavby pokryté nosní sliznicí. Je vhodné doplnit, že účelům detekce pachů slouží několik olfaktorických systémů - citlivá zakončení trojklanného nervu, olfaktorické receptory v olfaktorické sliznici, vomeronazální orgán, Maserův orgán a Gruenbergerovo ganglium.¹⁹

Vomeronazální orgán

Ačkoliv je vomeronazální orgán mnohdy označován orgánem přídatným, vyznačuje se specifickou funkcí, která do současné době nebyla zcela prozkoumána. Jedná se o chemoreceptorový orgán, kde jsou lokalizovány receptorické buňky spojené s přídatným olfaktorickým bulbem, tento je uložen v chrupavčité „kapsli“ ve spodu dutiny nosní oddělené od hlavního čichového epitelu. S dutinou ústní jej spojuje kanálek, který ústí za horními řezáky, tímto molekuly pachu pronikají k receptorům. Je tedy izolován od proudu vzduchu, který prochází nosní dutinou v průběhu dýchání. Za účelem aktivace je nutná jistá situace nebo případně vzrušení, aby byl prokrven orgán a následně došlo k přenosu vzruchu. Lze uvést, že vomeronazální orgán reaguje na specifické těkavé látky, kam se řadí feromony, přičemž vede k následné aktivaci hypothalamu, který řídí reprodukční, obranné v neposlední řadě také teritoriální chování, kromě toho má rovněž vliv na průběh dospívání a cyklus říje u samic.²⁰

Maserův orgán

Za další olfaktorický orgán pak lze označit Maserův (septální) orgán, který představuje dva ostrůvky olfaktorického epitelu, které jsou lokalizovány po stranách nosní přepážky. Dlužno dodat, že ohledně funkce tohoto orgánu jsou do současné doby vedeny diskuze. S ohledem na skutečnost, že sensorické neurony Maserova orgánu jsou citlivější na chemické podněty ve srovnání s olfaktorickými neurony hlavního olfaktorického orgánu, domnívají se někteří, že tento orgán upozorňuje na přítomnost pachu v natolik nízkých koncentracích, které by za normálního dýchání nebyly detekovatelné. Pomocí Maserova orgánu jsou psi schopni detekovat lehké molekuly

¹⁹ ČERNÁ, K. *Využití kynologie v policejní praxi*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

²⁰ KEVERNE, Eric B. The vomeronasal organ. *Science*, 1999, 286.5440: 716-720.

pachů a netěkavých látek, které jsou zaneseny do nosní dutiny jazykem u potravy a sociálně–sexuálních signálů.²¹

Olfaktorický informační tok

Můžeme uvést, že na povrchu olfaktorického epitelu jsou lokalizovány cilie, které představují výběžky smyslových neuronů, na jejichž konci jsou umístěny čichové receptory, na konci druhém pak naproti tomu axony. Čichové receptory utvářejí řetězce bílkovin, které 7x procházejí buněčnou membránou. Cilie jsou zanořeny do mukózy, která zahrnuje proteiny navazující pachy. Při kontaktu receptorů s molekulami pachu dojde ke změně konformace (prostorového uspořádání atomů v molekulách) receptorové bílkoviny, díky čemuž je aktivován G- protein, který reaguje s vnitrobuněčnými bílkovinami.²²

Na základě tohoto procesu dochází k aktivaci vnitrobuněčných signalizačních drah, které mají vliv na propustnost membrány pro kationty sodíku a vápníku Na^+ a Ca^{++} . Vtok kationtů depolarizuje neuron a vyvolá akční potenciál, který je prostřednictvím dlouhých výběžků olfaktorických neuronů (axonů) doveden do synaptických struktur zvaných glomeruly, kde dochází k přepojování signálů a rovněž jejich částečnému zpracování. Následně signály pokračují do čichového laloku mozku, který je umístěn ve výběžku předního mozku. Dále dochází k vedení dané čichové informace do paleocortexu, který je přes thalamus spojen s orbitofrontální oblastí mozkové kůry.²³

3.3 Kynologická detekce

Pachové práce bychom mohli právem zařadit mezi nejsložitější výcvikové práce ve sféře služební kynologie.

Psi nepochybně patří ke zvířatům s velice vyvinutou pamětí, přičemž určité pachy u nich mohou vyvolávat totožné reakce i po delším čase. Mezi pracovní plemena psů a

²¹ ČERNÁ, K. *Využití kynologie v policejní praxi*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

²² CARLSSON, M. A.; KALINOVÁ, B. Disclosed mystery of olfaction (Tajemství čichu poodhaleno). 2005.

²³ QUIGNON, Pascale, et al. The dog and rat olfactory receptor repertoires. *Genome biology*, 2005, 6.10: R83.

společně s tím rovněž taková plemena, která jsou nejčastěji využívána pro účely Policie České republiky, lze zařadit německého ovčáka, labradorského retrievra a belgického ovčáka. Využívána jsou však rovněž další plemena, mezi které lze zařadit dobrmana, boxera, erdelteriera, rotvajlera atd. Pro výkon služby jsou psi s průkazem původu preferováni.²⁴

Sledování pachových stop můžeme označit za vrozenou schopnost psů. V případě služebních psů pak je cílem výcviku zajistit to, aby pes sledoval právě danou konkrétní stopu, kterou má a v době, kdy ji má sledovat. Pachová stopa pak pochopitelně může být může narušena určitými vnějšími vlivy, mezi které spadá vlhko, chladno, vítr, déšť, sníh a další. Policie České republiky kupříkladu služební psy využívá k několika pachovým pracím, mezi které se řadí právě vyhledávání omamných látek, kdy je cílem výcviku u každého cvičeného psa vybudovat návyk, aby vyhledal a označil omamnou látku. Je logické, že jsou právě tyto výcviky velice náročné, s čímž koresponduje skutečnost, že jsou k těmto pracím zpravidla vybíráni psi s vrozeným zájmem o aport.²⁵

Můžeme uvést, že pro účely výcviku na vyhledávání omamných látek jsou voleni výjimečně vášniví aportěři, kteří však kromě toho musí splňovat řadu dalších kritérií, je nutné, aby byli vytrvalí, obratní, pracovití, nebáli se výšek, stísněných prostor atd. Samotný výcvik psa, který je specializován na vyhledávání omamných látek, začíná právě již zmíněným aportováním, kdy pes aport musí postupně vyhledávat v obtížnějších prostorách. Pozvolna je k aportu přidáván vzorek drogy, kdy se pes naučí vnímat pach drogy jako aport. Jde o náročný výcvik, jelikož každá droga se vyznačuje specifickým pachem, přičemž „speciální“ psi musí být schopni veškeré pachy identifikovat.²⁶ Je pochopitelné, že by se mělo začít s nácvikem pachových prací u psa již v brzkém mládí. Jak již bylo uvedeno, stěžejním prvkem předvýchovy je právě aportování předmětů, které se vyznačují silným pachem, a to již u štěňat ve stáří několika týdnů.²⁷

²⁴ DOLEŽEL, J., VOLF, Z. Kriminologické minimum IV. část : Policejní kynologie a odorologie. 1. vyd. Praha : Tiskárna MV, p. o., 1998

²⁵ PORADA, V. *Kriminologie: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-741-2.

²⁶ Žerou policejní psi drogy? ...aneb jak je to doopravdy. In: *CZ-pes* [online]. 2004 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/cl-2004030601-q-Zerou-policejni-psi-drogy?-...aneb-jak-jeto-doopravdy>

²⁷ EIS, V. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 2018. ISBN 978-80-206-1705-7.

4 Psovod specialista

Následující kapitola práce se zaměří na problematiku psovoda specialisty. Jak již bylo v práci nastíněno, postavení psovodů se během éry služební kynologie měnilo opakovaně. Stěžejní změny probíhaly v rovině požadavků na teoretické a praktické zkušenosti. Použití a omezení při použití psa upravuje změna legislativy. Více požadavků je v současnosti směřováno rovněž na odpovídající technický a hygienický stav, který musí být pochopitelně v souladu se současnými normami. Postupně tedy došlo k zajištění kvalitnějšího hygienického a administrativního zázemí. Označení rozlišující psovody od ostatních příslušníků i samotné psovody vzájemně mezi sebou bylo platné až do počátku 90. let 20. století. V rámci dnešního označení pak psovod po dokončení vstupního kurzu získává podpraporčickou hodnost a nezáleží na vycvičenosti jeho psa, pokud nadále pes není chystán na vyšší zkoušku a provádí pouze nařízený výcvik.

V počátcích služební kynologie bylo rozlišováno mezi psovody na základě stupně dosaženého jeho psem. Kariéra psovoda začínala úspěšným dokončením základního kurzu a splněním základní kategorie, což byla doba moderní zkoušky základního minima. Psovod obdržel hodnostní označení „psovod 3. třídy“. Po vykonání této kategorie se psovod se svým psem začal připravovat na další kategorii o stupeň vyšší. Splnění pak vedlo k získání stupně „psovod 2. třídy“. Dalším stupněm pak byl „psovod 1. třídy“ a nejvyšší stupněm „psovod specialista mistr“. Nejvyšší kategorii v daném období představovalo úspěšné vykonání zkoušky ZVV 3. V současnosti pak je označení „psovod specialista“ označením pro takové psovody, kteří se zaměřují společně se svým psem na vyhledávání omamných látek a drog. Dosáhnout vyššího stupně mohl psovod i tehdy, kdy splnil se psem civilní zkoušku nebo úspěšně navštěvoval civilní závody.

Můžeme uvést, že psovodem se může stát takový příslušník PČR nebo zaměstnanec PČR plnící úkoly na úseku služební kynologie se služebním psem. Je tedy nutné, aby byl psovod vůči PČR ve služebním poměru. Kromě toho je nutný rovněž odpovídající zdravotní a duševní stav a dobrá fyzická kondice. Musí mít středoškolské

vzdělání ukončené maturitní zkouškou a musí mít čistý rejstřík trestů. Budoucí psovod musí kromě toho rovněž projít základní odbornou přípravou. Tímto však jeho odborná příprava ještě zdaleka není u konce, jelikož neméně důležitý je také kurz pro psovody v a každoroční kondiční kurzy. Psovod specialista, který je určený pro metodu pachové identifikace musí mít ukončenou odbornou přípravu. Musí mít za sebou odbornou policejní praxi v přímém výkonu služby a odbornou kynologickou praxi.

V následující podkapitole práce se podrobněji zaměřím právě na předpoklady a požadavky, které jsou kladeny na zájemce o práci psovoda specialisty.

4.1 Předpoklady pro práci psovoda specialisty

Můžeme uvést, že stát se psovodem není tak jednoduché, jak by se mnohým mohlo zdát. Jak již bylo nastíněno, nejprve je nutné stát se policistou a splňovat jisté stanovené podmínky. Předně je požadováno občanství České republiky, dále pak dosažení minimálně 18 let věku, plná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, úspěšně dokončené středoškolské vzdělání. Důležité je také to, aby byl daný uchazeč fyzicky, zdravotně a osobně způsobilý k výkonu služby. Není povoleno členství v politické straně nebo případně politickém hnutí ani výkon živnostenské nebo jiné výdělečné činnosti, dále pak rovněž ani členství v řídicích nebo kontrolních orgánech právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.²⁸

Po splnění příslušných požadavků přichází na řadu přijímací řízení, které trvá zhruba 3 měsíce, během této doby uchazeč absolvuje psychologické vyšetření, prověrku tělesné zdatnosti, zdravotní prohlídku a další úkony, které jsou v tomto ohledu nezbytné.

Další neméně důležitou součástí pak je také psychologické vyšetření, kdy jsou posuzovány osobnostní předpoklady pro výkon služby u daného uchazeče. Pokud uchazeč nesplní psychologické testy, může vše opakovat za dva roky. Pokud uchazeč splní psychologické testy, čekají jej fyzické testy a komplexní zdravotní prohlídka.

²⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG).

Fyzické testy jsou v současnosti složeny z člunkového běhu, další součástí je běh na 1000 metrů, celomotorický test a kliky.

V případě úspěchu a splnění veškerých požadavků se pak uchazeč účastní takzvané Základní odborné přípravy konající se čtyřikrát ročně o délce 3 měsíců. V případě úspěšného absolvování této přípravy pak uchazeč nastupuje na tříměsíční praxi dle místa bydliště uchazeče.

Po splnění požadavků již nic nebrání tomu, aby se z uchazeče stal policista. V tu chvíli může dojít k podání žádosti o to, aby se mohl stát psovodem, což je speciální činnost. Musí dojít k úspěšnému ukončení Základního kurzu psovoda o délce 16 týdnů. Pokud chce policista psovod pracovat na úseku speciálních kynologických činností, musí dále absolvovat ještě další speciální kurz, a to s ohledem na danou problematiku.

Pokládám za důležité podotknout, že v rámci výběru vhodných psovodů specialistů služební funkcionáři s personální pravomocí vždy úzce kooperují s Vedoucím oddělení služební kynologie. Tento dle svých osobních zkušeností s jednotlivými psovody, na základě pravidelně zpracovávaných služebních hodnocení a s přihlédnutím k praxi a kvalitám těchto psovodů, navrhuje vhodné kandidáty z jejich řad.

Je tedy zřejmé, že dobrý učitel je mimo jiné jedním z významných předpokladů efektivního výcviku psa, proto by kromě již uvedeného měl psovod oplývat určitými potřebnými vlastnostmi, měl by disponovat dostatečnými kompetencemi k výcviku, měl by mít také silný osobní zájem na výcviku a formování psa. Významným předpokladem, dokonce pak základem, je pochopitelně kladný vztah k psovi. Mezi žádanými vlastnostmi bychom mohli zařadit trpělivost, spolehlivost, důslednost, pevnou vůli, vytrvalost, aktivní přístup, zodpovědnost, psychickou stabilitu. Schopnost rychlého rozhodování a rychlých reakcí pak spadá rovněž mezi nezbytné schopnosti psovoda. Naproti tomu nervozita, nevyrovnanost, kolísavý hlas nebo také neschopnost ovládnutí jsou vlastnostmi, které mohou brzdit výcvik. Psovod by se kromě toho měl naučit číst svého psa při práci (navětrání pachu, známky únavy).²⁹

Psovod by měl pochopitelně disponovat rovněž dostatečnými znalostmi o prováděném výcviku a nestále se v tomto ohledu vzdělávat. Cenné postřehy může získat také díky pozorování probíhajícího výcviku kolegů, které budou následně zapracovány

²⁹ SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0, s. 15 - 16

také do jeho vlastního výcviku se psem. Důležité je v případě neúspěchu nevinit psa, nýbrž sebe, a zamyslet se nad tím, jak to příště udělat lépe. Rovněž by psovod měl být schopen poskytnout první pomoc lidem i psům.³⁰

4.2 Technika a ochranné prostředky psovodů specialistů

V následující podkapitole se krátce pozastavím také u otázky techniky a ochranných prostředků u psovodů specialistů. K technice psovodů specialistů můžeme zařadit zejména výjezdová služební vozidla, která jsou používána k dopravě na místa provádění výcviku služebních psů a dále také na místa výjezdů. Při pátrání po ukrytých výbušninách jsou používány rozličné typy inspekčních pyrotechnických zrcátek, zařízení k odstupnému otevírání dveří, dalekohled a dále pak rovněž výkonné svítilny.

Policejní psovodi, kteří užívají služební psy vycvičené pro vyhledávání výbušnin, se téměř vždy při výjezdu na místo, kde je podezření z uložení NVS, nebo kam bylo toto umístění NVS oznámeno anonymním volajícím, dostávají přímo do ohroženého prostoru. Psovod se služebním psem musí prověřit konkrétní místnost v budově, balíček, zavazadlo, motorové vozidlo nebo například dopravní letadlo. Díky tomu je pochopitelně velice ohroženým na zdraví a životě při případném výbuchu NVS. Psovodi proto využívají rozličných ochranných prostředků, kterými se mohou chránit proti působení účinkům výbuchu. Nejúčinnějším z nich pak je Lehký pyrotechnický oblek SRS-5, který je zkonstruován přesně pro potřeby psovodů, kteří se musejí pohybovat na ohrožených místech.

Oblek SRS-5 chrání svého nositele ochranu proti přetlaku, střepinám, tlakové vlně (zrychlení/zpomalení těla vlivem výbuchu) a dále rovněž proti působení žáru. Jedná se o kompromis, který nabízí nižší úroveň ochrany než obleky EOD-7 nebo MCS-4, je však daleko lehčí a poskytuje větší možnost pohybu. Konstrukce obleku umožňuje daleko vyšší pracovní zátěž a společně s tím rovněž delší dobu nasazení. U tohoto obleku existuje řada technologických prvků, s nimiž se lze setkat v případě obleků EOD-7 a MCS-4, a to včetně možnosti rychlého sejmutí při současném zachování 360° ochrany. Tento oblek v základní verzi váží celkem 22 kg.

³⁰ SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0, s. 44 - 45

Můžeme uvést, že oblek SRS-5 je složen ze čtyř základních částí, jedná se konkrétně o helmu, vestu, kalhoty a dále pak rovněž integrovaný suspensor. Mezi další části pak patří rovněž balistické vložky, doplňkové kryty průzoru, doplňkové kompatibilní části pro nasazení v různých typech ohrožení a prostředí, rukavice, chrániče rukou a některé další doplňkové části.

Je vhodné podotknout, že oblek a helma řady SRS-5 představují ideální ochranný systém pro nasazení v případě ohrožení chemickými a biologickými zbraněmi, a to zejména díky své nižší váze a dodatečnému vybavení. Systém nabízí ochranu proti hrozbě výbuchu a potřísnění z výbušného zařízení. Při nasazení je zapotřebí dodatečné vybavení a to ochranná chemicko/biologická vrstva a respirátor či uzavřený dýchací přístroj, rukavice a boty.

Mezi další ochranné prostředky psododů bychom pak mohli zařadit rovněž méně účinné protistřepinové vesty a ochranné přilby.

5 Výběr a výcvik psa specialisty

V následující kapitole práce se zaměřím na problematiku výběru a výcviku psa specialisty. Nejprve tedy budou uvedena důležitá kritéria při výběru psa, následně se zaměřím na problematiku jeho výcviku.

5.1 Výběr psa

Jedním z ústředních kritérií při výběru služebního psa je jeho plemenná příslušnost. Díky domestikaci a šlechtění v současné době existuje několik stovek plemen, která jsou registrována Mezinárodní kynologickou federací FCI a kromě toho řada dalších plemen, která však nejsou mezinárodně uznávaná. Chováni jsou v současnosti psi trpasličích rozměrů o váze maximálně několika kilogramů, na druhé straně však rovněž velcí psi, jejichž váha dosahuje několika desítek kilogramů. Při výběru psa je předně nutné zohlednit, na jakou práci bude nadále využíván. Důležitá je jeho tělesná stavba, ideální jsou totiž obyčejně plemena středního vzrůstu dosahující mezi 40 až 60 cm kohoutkové výšky, jelikož v případě menších plemen může být jejich výška handicapem například z hlediska efektivního vyhledávání v prostoru nebo překonávání bariér, naproti tomu příliš velcí psi již nejsou tak mobilní.

Dále je z hlediska výběru důležitý také tvar a velikost lebky, kde lze hovořit o plemenných rozdílech. Dle tvaru lebky bychom mohli rozlišovat mezi plemeny krátkolebými (brachycefalními), dlouholebými (dolichocefalními) a střednělebými (mesocefalními). S ohledem na fakt, že brachycefalní plemena (boxer, rottweiler) mají zejména v letních obdobích potíže s dýcháním kvůli zkrácené čenichové partii, díky čemuž se rychle unaví, nejsou tato plemena ideální pro pachové práce. Nicméně kupříkladu v hlídkové službě mohou takováto mohutná plemena naopak plnit své úkoly skvěle. Dolichocefalní plemena pak působí v oblasti služební kynologie poněkud problematičtěji, a to s ohledem na jejich mnohdy komplikovanou povahu, která ne vždy

vyhovují požadavkům, které jsou na ně kladeny. Pro pachové práce jsou tedy patně ideální plemena mesocefalní – německý ovčák, labradorský nebo zlatý retrívr.

Při výběru psa je pochopitelně nutné zohlednit rovněž zdravotní stav a omezující zdravotní predispozice určitého konkrétního plemene, resp. chovu a dále rovněž možnou náchylnost k určitým zdravotním problémům. Samozřejmostí je zohlednění také povahových vlastností daného konkrétního psa a plemene.

5.1.1 Výběr štěněte

Jak již bylo v práci krátce nastíněno, ideálním obdobím pro odběr štěněte je období senzitivní periody v období od 4 do 12 týdnů, kdy je štěně velice citlivé na podněty a snáze se seznamuje s novým prostředím i podněty. Kromě toho si v tomto období také snáze zvyká na nezvyklé podněty. V případě nedostatečné stimulace štěňat v tomto období senzitivní periody může dojít k těžké sociální deprivaci, která se později již poněkud problematiky odstraňuje. Někdy pak dokonce již náprava ani nemusí být možná. S ohledem na fakt, že budoucí psovod obvykle nezná jasný průběh fáze socializace štěněte u chovatele, je ideálním obdobím pro odběr štěněte věk do 12 týdnů, kdy má samotný psovod možnost zmíněnou senzitivní periodu ovlivnit s ohledem na své konkrétní potřeby. Je nutné, aby se psovod zaměřil na povahové schopnosti matky, jelikož v době senzitivní periody si štěně dokáže pevně zafixovat její nežádoucí chování.

Pinc doporučuje věnovat pozornost zejména spontánnímu zájmu štěněte o aport. Autor prohlašuje, že štěňata, která spontánně aportují, mají později lepší předpoklady k výcviku, a to i k takovému výcviku, který s aportem přímo nesouvisí. Například štěňata, která projevují malý zájem o přinášení aportu, nejsou zpravidla schopna v dospělosti úspěšně dokončit výcvik vodících psů.³¹

³¹ PINC, Ludvík; SVOBODOVÁ, Ivona. *Pes ve službách člověka*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006.

5.1.2 Testování povahových vloh

Můžeme uvést, že se nabízí několik skupin testů povahových vloh psů, konkrétně se jedná o:

- Testování za účelem stanovení osobnostních faktorů.
- Testování behaviorálních předpokladů s ohledem na bezprostřední praktické využití dospělých jedinců.
- Predikční, behaviorální testování štěnat s cílem odhadnout jejich budoucí pracovní využitelnost nebo případně schopnost adaptace na jisté prostředí a koexistenci s jistými osobami.

Jisté studie zaměřující se na osobnost psů dokazují existenci osobnostních faktorů podobných jako u lidí. Osobnostní vlastnosti psů mají vliv na hravé, sociální, exploratorní, únikové, vyhýbavé nebo případně agresivní chování u psů.³²

Za využití testů behaviorálních předpokladů je možné selektovat dospělé psy podle potřeby vzhledem k jejich výcviku a dalšímu pracovnímu využití. Pak je třeba vědět, pro jakou práci má být daný pes v budoucnu využíván a znát její specifika. A tak kupříkladu pes určený na speciální pachové práce by měl mít zejména klidnou, vyrovnanou, neagresivní povahu a skvělé adaptační schopnosti. Wilsson pak v minulosti kupříkladu aplikoval v případě německých ovčáků a labradorských retrívrů vyrovnanost, odvalu a sebevědomí prostřednictvím zkoumání jejich reakce na střelbu, figuranta, přiblížení nezvyklého objektu atd.³³

Některými odborníky již bylo v minulosti zjištěno, že lze u psů predikovat již ve věku 7 týdnů jejich budoucí praktickou upotřebitelnost. Studie toto zkoumající se skládala z celkem 10 subtestů, kde bylo hodnoceno chování a reakce štěněte. V rámci takzvaného "Faktoru pro pohyb" byl měřen pohyb štěněte, explorace a jeho přístup k člověku. Byl tedy hodnocen samostatný pohyb a spolupráce s testující osobou, překonávání překážek,

³² SVARTBERG, Kenth, et al. Consistency of personality traits in dogs. *Animal Behaviour*, 2005, 69.2: 283-291.

³³ WILSSON, Erik; SUNDGREN, Per-Erik. The use of a behaviour test for the selection of dogs for service and breeding, I: Method of testing and evaluating test results in the adult dog, demands on different kinds of service dogs, sex and breed differences. *Applied Animal Behaviour Science*, 1997, 53.4: 279-295.

vstupování do místnosti, vztah k osobě a pohyb v prostoru. V rámci “Faktoru reakce na zvuk” byla následně vyjadřována míra reaktivity štěněte na rušivé zvuky, a tedy reakce na neznámý zvuk během izolace v místnosti (klepání), na rázový zvuk způsobený lopatou a reakce na rány závažím. Na základě “Faktoru přístupu k predaci” pak byly měřeny aktivity připomínající predační motivaci reakce, a tedy zájem o míček a hadr. Bylo zjištěno, že štěňata vykazující velkou pravděpodobnost splnění kategorie v dospělosti, byla těžší individua, se zájmem honit, chytit a přinést tenisový míček a sledovat hadr tažený od nich pryč („Faktor přístupu k predaci“); se slabou reakcí na rušivé zvuky v různých situacích („Faktor reakce na zvuk“); vykazující nízkou ochotu překonávat překážky, při pohybu a interakcích s testující osobou („Faktor pro pohyb“).³⁴

5.2 Výcvik psa

Výcvikem můžeme obecně rozumět správné, cílené a systematické působení člověka na psa, aby bylo možné naučit jej kýženým výkonům na daný povel/posunek, případně pak na některý jiný podnět. Teorie výcviku psa je v současné době obecně daleko propracovanější než v minulosti. Ještě v poěmrně nedávné době bylo předpokládáno, že pes se cvičí pouze na základě reflexů. Tato metoda je označována coby metoda klasického podmiňování. Následně bylo zjišťováno, že pes se dokáže učit rovněž vyšší formou učení, a to takzvaným operantním podmiňováním. Přesto je v současnosti v rámci výcviku nadále aplikována zejména tradiční metoda učení (podmiňování), a to pomocí „teorie o vyšší nervové činnosti“.

Můžeme uvést, že zmíněná teorie klasického podmiňování, která vychází z již dávno známé teorie podmíněných a nepodmíněných reflexů, je stará již více než jedno století. Ostatně podobně je tomu v případě teorie operantního podmiňování. V poslední době však nacházejí uplatnění rovněž některé další výcvikové postupy. Tyto vycházejí především z operantního podmiňování, pozitivní motivace, dále pak znalosti a vědomosti týkající se vrozených vlastností a projevů psů. Objevuje se řada různých výcvikových postupů, nicméně ve většině případů jde v podstatě pouze o modifiace

³⁴ PINC, Ludvík; SVOBODOVÁ, Ivona. *Pes ve službách člověka*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006

dosavadních forem podmiňování, kdy se liší pouze určité konkrétní výcvikové postupy a detaily dle provedení konkrétních osob. Výhodou těchto modernějších postupů je lepší komunikace se psem, větší využívání jeho vrozených vlastností, a naopak menší používání mechanických (donucovacích) forem výcviku vzhledem k jejich nevýhodám.

Pokládám za důležité uvést, že v případě výcviku služebních psů je však v některých případech nezbytné upustit od výcvikového postupu, který je prosazován psovodem, a využít odlišný výcvikový postup. Příčinou je v tomto směru dosažení jisté účelovosti, a tedy dosáhnout v rámci co možná nejkratší doby maximálního a současně udržitelného výkonu psa takovým způsobem, aby přinesl maximální přínos z hlediska výkonu služby, a to po maximální možnou dobu. V některých případech pak nelze s ohledem na časové hledisko aplikovat určité výcvikové postupy, ačkoliv by byly pro psa příjemnější, namísto nich je nutné použít jiný postup, který bude rychlejší a účinnější. Ve své podstatě bychom mohli uvést, že každý psovod, a to bez ohledu na to, jakou konkrétní teorii výcviku psa využívá, si vždy osvojí určité specifické návyky a postupy.

Dobře realizovaný výcvik si v každém případě žádá následující:

- správnou metodickou činnost – metodika výcviku je zvolena a uskutečňována správně dle samotného psa a jeho typu VNČ,
- systematičnost výcviku – postup od jednoduchých věcí směrem ke složitějším, nepřeskakování a nevynechávání jednotlivých fází,
- pravidelnost – průběžné realizování výcviku s opakováním cviků, a to vzhledem k danému psovi, jeho únavě atd.

5.2.1 Role psovoda v rámci výcviku psa

Jak již bylo v práci nastíněno, stěžejní roli v rámci výcviku psa pochopitelně sehrává osobnost psovoda. Ze strany psovoda tedy musí být stanoven typ VNČ, zvolena a následně také používána vhodná metoda a metodika výcviku. Je nutné si uvědomit, že vlastnosti psovoda se během výcviku z velké míry přenáší na samotného cvičeného psa. Během výcviku by se nepochybně měl psovod pro psa stát ústředním podnětem mezi

ostatními podněty z okolního prostředí. Smyslem je, aby vlivy psovoda na psa umožnily rychlé a přesné vypracování kýžených podmíněných reflexů.

Domnívám se, že lze vymezit několik ústředních vlastností psovoda důležitých pro práci se psem:

- sebeovládání – vzhledem k tomu, že se případná nervozita a stres v průběhu výcviku přenáší na psa, psovod musí zachovat klid a chladnou hlavu v každé situaci,
- houževnatost – důležité je dokázat se zaměřit i na takové cviky, které psovi nejdou, nenechat se odradit případným neúspěchem, cvičit i v případě ztížených podmínek,
- důslednost – cvičitel musí být náročný na psa i na sebe samotného, každou nepřesnost bezprostředně opravit, výcvik končit až po dobrém provedení cviku,
- sebevzdělávání – je důležité sledovat a učit se jiné postupy výcviku například od jiných psovodů, učit se z jejich chyb, zaměřit se i celistvě na psa coby živočišný druh (jeho anatomii, fyziologii, sociální chování atd.),
- dobrý vztah k psovi – z hlediska výcviku sehrává roli kontakt mezi psovodem a psem, pes díky tomu rád a se zájmem pracuje, i v případě těžších cviků má důvěru ve svého psovoda a snáze je zvládá, vhodné jsou rovněž procházky a hra se psem, způsob jeho odměny, výživy a ošetřování psa, psovod by měl vnímat projevy psa a výcvik včasné ukončit při náznacích únavy nebo ochranného útlumu,
- náročnost – a to konkrétně k sobě, psovi i osobám, které napomáhají výcviku (například figurant),
- zodpovědnost – zodpovědnost za psa, způsob realizace daného výcviku, zodpovědnost za vykonanou práci v rámci výcviku psa.

Pokud se dále pozastavíme u role psovoda v rámci výcviku psa, pak lze uvést, že psovod působí na psa především svým zevnějškem, specifickými pohyby, ale dále rovněž svou mimikou, hlasem a v neposlední řadě také pachem. Pes uvedeným vlastnostem v průběhu výcviku přivyká a dokáže je dobře identifikovat i mezi srovnatelnými podněty ze strany dalších osob, pes je rovněž schopen velice dobře rozeznat i drobné odchylky v projevu a chování psovoda, a to například hlas při projevu

emocí psovoda, změna pachu psovoda (nemoc), oblečení (jiné na stopy, na obranu, na poslušnost).

Hlas

Je třeba si uvědomit, že pes velice dobře vnímá intonaci psovoda, výšku tónu a sílu hlasu a společně s tím pak rovněž směr, odkud daný hlas přichází. Po určitém čase pak dokáže rovněž rozpoznat hlas psovoda i mezi dalšími hlasy. Existuje několik základních druhů hlasu psovoda směrem ke psovi:

- rozkazovací: Fuj, Nesmíš, Ne.
- povzbuzující: Hledej.
- oznamovací: Ke mně, Sedni, Lehni.
- mazlivý: Hodný, Dobře.

Během výcviku je nezbytné dávat si pozor na podobnost povelů, především pak na počátku výcviku. Pes je rovněž schopen dobře vnímat výrazné hlásky v povelích, čehož je možné využít kupříkladu na základě zvýraznění hlásky S při povelu „Sedni“, aby se psovi lépe jednotlivé povelové rozlišovaly. V situaci, kdy pes i přes hlasitý projev psovoda neposlouchá, není řešením nadále zvyšovat hlasitost, jelikož v takovém případě je chyba patrně zejména způsobu výcviku a kontaktu mezi psovodem a psem. Psovod musí být obezřetný rovněž z hlediska projevu svých emocí v hlase, neměl by kupříkladu vyslovovat „Hodný“ stylem „Nesmíš“, a to například v situaci, kdy je psovod rozzlobený. Také je třeba klást důraz na to, aby byla povelová technika vždy stejná.

Psovi by měly být sdělovány informace krátkým a výstižným způsobem, neměl by s ním být vedeny v průběhu výcviku rozhovory a dále rovněž není vhodné přidávat povelové pro jeden cvik. Kupříkladu není vhodné několikrát opakovat povel, dokud pes cvik nevykoná. Povelové by neměly samozřejmě být vyslovovány nejasně, zkratkovitě, je vhodné maximálně zdůraznit určitou hlásku. V případě používání zkratkovitých povelů existuje určité nebezpečí, že si pes bude rozličné povelové vzájemně plést.

Pohyby

Každý pes se vyznačuje specifickým pohybem. Vliv psovoda je z většiny spojen s právě pohyby, příkladem může být trhnutí vodítkem, poplácání psa, podání pamlsku. Schopnost psa velice dobře vnímat pohyby a mimiku osob je patrně dána rovněž způsobem komunikace mezi psi prostřednictvím neverbálních projevů. Především na

počátku výcviku je přitom vzhledem k uvedeným informacím nutné vyhnout se rychlých pohybů, aby ze strany psa nedocházelo k obranné reakci. Samostatnou součástí užití pohybů v průběhu výcviku pak představují posunkové povely, které by měly být vždy stejné a pro psa pochopitelně jasně rozlišitelné a zřetelné. Posunkem je v tomto kontextu určitý jasně vymezený pohyb ruky psovoda, kterým je nahrazen nebo případně upřesněn určitý slovní povel. Pes však kromě toho vnímá rovněž některé další pohyby a postavení osob. Proto je nutné si být uvedených aspektů vědom, a to zejména právě v průběhu výcviku psa.

Pach

Velmi důležitý je pak také pach. U psa je na pach psovoda utvářen určitý trvalý podmíněný reflex, díky čemuž je pes schopen jej odlišit od ostatních pachů. Tohoto lze ostatně využít na počátku nácviku stop nebo případně vyhledávání předmětů, kdy pes bezproblémově vnímá a rozlišuje určitý známý pach od jiných pachů, které se v daném místě nachází. Známý pach psovoda psovi napomáhá rovněž z hlediska nalezení psovoda ve skupině osob.

5.3 Výstupy empirického šetření

V následující subkapitole práce budou uvedeny výsledky provedeného polostrukturovaného rozhovoru s osloveným kynologem. Kynolog svolil s rozhovorem a velmi ochotně poskytl odpovědi na předem připravené otázky. Přepis rozhovoru je k náhledu v přílohové části této bakalářské práce.

V rámci stanoveného kvalitativně orientovaného výzkumného šetření byl formou rozhovoru dotazován oslovený respondent, tj. nrap. Pavel Bouček, který působí již celkem 17 let jako psovod PČR, 8 let pan Bouček působí jako psovod specialista se specializací na omamné a psychotropní látky. Pak kynolog sám uvádí, že k této práci jej přivedl zejména jeho vztah ke psům, po nástupu k PČR pak využil možnosti zařazení u skupiny základních kynologických činností.

V intencích stanovených výzkumných otázek bylo zájmově směřováno k specifikaci konkrétního plemene služebního psa. Zjistil jsem, že kynolog slouží se psy plemene

německý ovčák, který bezesporu patří mezi jedno z plemen, která jsou nejvíce využívána pro účely služební kynologie. V současnosti pan kynolog vlastní 3 služební psy s kategoriemi: výjezdový, detekce OPL, detekce NVS. V tomto ohledu jsem rovněž navázal otázkou, zda se pan kynolog domnívá, že je určité plemeno pro vyhledávání OPL vhodnější než jiné. Dozvěděl jsem se, že dle jeho názoru žádné plemeno není znatelně lepší než jiné, pro speciální činnosti je dle názoru kynologa využitelné větší množství plemen, a to včetně takzvaných „voříšků“. Důležitý je dle jeho názoru zejména dobrý zdravotní stav, sociální chování a povaha psa, kromě toho pak také možnost jeho motivace. S uvedeným osobně souhlasím, aspekty, které kynolog uvedl, jsou skutečně stěžejní z hlediska výběru vhodného psa pro výcvik.

Dále jsem se snažil na základě znalostí a zkušeností kynologa potvrdit nebo naopak vyvrátit předpoklad, že nejlepší a nejpoužívanější plemeno jsou němečtí ovčáci. Dle názoru kynologa je skutečně německý ovčák obecně nejpoužívanější plemeno, zejména pro svoji všestrannost, při dobré povaze psa je dobře vycvičitelný, další výhodou pak dle názoru kynologa je, že je možné případné chyby ve výcviku u německého ovčáka opravit. Proto by bylo možné uvést, že respondent tento předpoklad potvrdil.

Dále jsem se kynologa dotazoval na stáří jeho vlastních psů a další zajímavé informace o nich. Respondent odpověděl, že jeho služební psi jsou ve věku 7, 6 a 6 let. Jmenují se Ex, Ula a Alf a ustájeni jsou přímo v místě bydliště kynologa. Kromě toho má za celou dobu své kariéry již devátého psa. Kynolog k tomuto dodal, že výcvik služebního psa začíná většinou od štěněte ve stáří 3 měsíců, ve službě jsou většinou do 9 let, nicméně při dobrém zdraví tomu tak může být i déle. Z hlediska výběru psů jsem se od respondenta dozvěděl, že vše závisí zejména na preferencích konkrétního psovoda, kdy se nabízí obecně možnost výcviku od štěněte, převzetí z předvýchovy i výkupu z civilního sektoru.

Dále jsem se zaměřil na prozkoumání toho, jak konkrétněji probíhá fáze výcviku psa specialisty na OPL. Kynolog vše popsal tak, že základem je v tomto případě zejména sociální chování a ochota psa ke spolupráci. Fáze samotného výcviku se skládají ze značení, hledání a vtiskávání pachu látek. Kynolog doplnil, že psi specialisté na vyhledání OPL jsou vybíráni ze štěňat z policejní chovné stanice, z předvýchovy, případně pak pocházejí rovněž z výkupu z civilního sektoru.

Zajímá jsem se rovněž o kynologické zkušenosti a úspěchy osloveného kynologa. Ten mi sdělil, že jako psovod slouží u PČR celkem 17 let. Pravidelně se účastní výcvikových kurzů spojených s přezkoušením služebních psů z praktických dovedností (hledání ukrytých látek u speciálních činností, obranné a pachové práce u výjezdových psů), dále se účastnil rovněž Mistrovství služebních psů Policie České republiky a také kurzů pořádaných agenturou Frontex. Kromě toho má kynolog již zkušenosti rovněž se zadržením pachatelů a nálezy OPL. Je tedy zřejmé, že zkušenosti osloveného kynologa jsou v této oblasti velmi bohaté. Na tomto místě zmíním rovněž několik zajímavých praktických zkušeností, s nimiž se mi kynolog svěřil. Jednou z nich byla kontrola vozidla v Plzeňském kraji, při kterém služební fena značila přítomnost pachu OPL. Na místě označeném služební fenou bylo následně nalezeno větší množství pervitinu. Další podobnou zkušeností byla krádež vloupáním do rodinného domu, kdy služební pes po kilometrové pachové stopě ve členitém terénu dostihl a štěkáním označil pachatele, u kterého byly nalezeny předměty z vloupání. Do třetice se mi kynolog svěřil se svou zkušeností s pátrací akcí po muži, který chtěl spáchat sebevraždu, služební pes jej včas našel živého v lesním porostu. Je tedy zjevné, že oslovený kynolog má skutečně četné zkušenosti, což dokládá fakt, že jako kynolog působí již dlouhých 17 let.

Dále jsem se zaměřil také na aspekty výcviku služebních psů. Od respondenta jsem se dozvěděl, že mezi se u psů nejčastěji „vtiskávají“ nejčastěji zneužívané OPL v ČR (zejména marihuana, pervitin), při výcviku pak je reagováno na nově vznikající látky. Výcvik specializovaného služebního psa dle zkušeností kynologa trvá celý život služebního psa, a tedy již od období štěněte dochází k formování sociálního chování, rozvoji motivace, značení, vtiskávání a celoživotně nácviky hledání látek. Z hlediska průběhu výcviku pak kynolog upozornil na to, že je v současnosti stále rozšířeným omylem, že psi na hledají drogy, protože jsou na nich závislí. Nicméně ve skutečnosti je tomu tak, že pes hledá pouze pach látky, protože tento pach má spojený s tím, že dostane určitou odměnu (hračku, pamlsk).

Dále jsem se dotazoval, jaké psy má momentálně služební útvar na OPL k dispozici. Kynolog odpověděl, že se jedná o německé ovčáky, belgické ovčáky a dále pak border kolie. Služební psi určené na vyhledání OPL přitom působí v každém kraji ČR a z hlediska frekvence nasazování psů do akce za rok a jedná se řádově o stovky jejich nasazení ročně. V každém kraji naší země je přitom určeno na vyhledávání OPL zhruba několik desítek psů.

Na jednu z posledních otázek, kterou bylo, zda si respondent vybavuje nějakou událost, pro kterou je hrdý na sebe nebo na své psy, mi pan kynolog odpověděl, že se jedná o každou odslouženou službu. Vnímá to tak, že kynologie je kromě samotného nasazení a využívání schopností psů rovněž způsobem prevence proti páchání protiprávní činnosti, vše je spojeno rovněž s blízkostí veřejnosti. Úlohu psa nakonec dokresluje rovněž respondentova odpověď na otázku, zda si dokáže představit, že by byla psí práce nahrazena nějakým technickým zařízením. Na toto pan kynolog odpověděl, že v současné chvíli si takové možnosti není vědom.

Výzkumné šetření by bylo možné shrnout tak, že oslovený kynolog představuje takového kynologa, kterého jeho vlastní práce baví, dělá ji s radostí a je si vědom nezastupitelné úlohy psů v lidském životě, zejména pak ve vyhledávání určitých látek. Z osloveného kynologa hovoří rovněž četné zkušenosti v této oblasti a letitá praxe, a to rovněž v rámci skutečných zásahů. Přestože oslovený připustil, že jedním z nejvíce využívaných plemen v rámci služební kynologie je německý ovčák, současně připustil, že žádné plemeno není znatelně lepší než jiné, využitelné větší množství plemen. Důležitý je tedy zejména dobrý zdravotní stav, sociální chování a povaha psa, kromě toho pak také možnost jeho motivace. Výcvik specializovaného služebního psa pak dle zkušeností skutečně trvá celý život služebního psa, a tedy již od období štěněte dochází k formování sociálního chování, rozvoji motivace, značení, vtiskávání a celoživotní nácviky hledání látek. Za zajímavé zjištění pak rovněž pokládám fakt, že výcvik služebního psa začíná většinou od štěněte ve stáří 3 měsíců, ve službě jsou psi většinou do věku 9 let, nicméně při dobrém zdraví tomu tak může být i déle. V rámci výběru psů jsou pak důležité zejména preference konkrétního psůvoda, kdy se nabízí obecně možnost výcviku od štěněte, převzetí z předvýchovy i výkupu z civilního sektoru

Závěr

Věcná část práce formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů naplnila stanovený cíl. Hlavním cílem práce bylo formou teoreticko-praxeologického vhledu objasnit základní pojmosloví, východiska činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie, tj. služebních psů – specialistů určených k vyhledání drog. Vedlejším cílem pak bylo objasnit náplň práce služebního kynologa v praxeologické optice, a to na základě informací zjištěných od zvoleného služebního kynologa.

Práce byla pro dosažení cíle práce rozdělena do několika základních kapitol a souvisejících podkapitol. Nejprve byly v rámci teoretické části práce vymezeny ústřední pojmy celého zkoumaného tématu, a to pojem a podstata kynologie společně s historickým exkurzem do této problematiky, následně jsem se v rámci práce zaměřil na problematiku detekce drog, samostatná podkapitola byla věnována otázkám psůvoda specialisty a výběru a výcviku psa specialisty. V práci byly uvedeny rovněž výsledky rozhovoru s osloveným policejním kynologem.

V rámci zpracování práce bylo zjištěno, že v rámci historie byl nejprve pes využíván četnictvem coby doprovod, postupně se pak mimo jiné díky svým vlastnostem dokázal prosadit i ke kriminalistickým účelům. Způsob využití služebního psa se tedy postupem času vyvíjel a měnil, až dosáhl moderní podoby. V současnosti je tedy pes využíván v několika kategoriích, rozlišujeme psy všestranné (hlídkové, pátrací) a psy specialisty, kteří se zaměřují kupříkladu na vyhledávání mrtvol a lidských pozůstatků, vyhledávání omamných a psychotropních látek, výbušnin a nástražných výbušných systémů, zbraní, střeliva a munice, využívány jsou také pro účely pachové identifikace. Každý ozbrojený sbor se vyznačuje specifickým výcvikem zejména dle konkrétních potřeb daného oboru.

Můžeme uvést, že služební kynologie při Policii ČR je orientována zejména na výchovu a výcvik strážných a hlídkových psů a společně s tím rovněž na výcvik a výchovu takzvaných psů specialistů. Tito psi jsou schopni vyhledávat rozličné zakázané a nebezpečné látky. Tito psi jsou tedy využíváni ke speciálním pachovým pracím. S ohledem na fakt, že pachové práce jsou nepochybně pro psa velice fyzicky i

psychicky náročné, věnují se psi specialisté pouze jedné problematice a neplní žádné další úkoly, jak je tomu naopak v případě psů všestranných. Psi specialisté tedy nejsou cvičeni k žádné represivní části práce atd. Kromě toho existují rovněž psi specializovaní na vyhledávání drog, kteří pochopitelně nacházejí své uplatnění zejména v rámci kontroly osob, zavazadel, dopravních prostředků a dále pak také při domovních prohlídkách. Pes i jeho psovod spolupracují s pracovníky Národní protidrogové centrály a účastní se odhalování závažné trestné činnosti. Pes drogu označí aktivně štěkáním nebo případně hrabáním.

Stávající systém služební kynologie v rámci IZS bychom mohli hodnotit z praktického hlediska jako zcela funkční. Nicméně i v tomto případě je nepochybně možné identifikovat určitý prostor pro zlepšení. Doba se vyvíjí, lidé mění, technologický pokrok a související technické prostředky a možnosti ovlivňují veškeré oblasti lidského života. Postupně tedy prochází změnami rovněž nároky kladené na psovody a jejich psy. Jde tedy o běžný a logický proces, kterému je třeba se přizpůsobit. Nicméně v každém případě je práce psa díky jeho čichovým schopnostem nenahraditelná. Kromě toho je třeba si uvědomit, že výcvik psů a jeho související okolnosti jsou velmi náročnou záležitostí, která se neobejde bez patřičného zápalu, chuti, nadšení a vytrvalosti. Pro většinu kynologů je přitom práce koníčkem, což v podstatě vyplynulo i z rozhovoru se skutečným kynologem, nicméně v případě nasazení v praxi jde pochopitelně zábava stranou. Dostat se na vrchol a být nasazován do akcí a pomáhat druhým nepochybně není jednoduchým procesem. Většina psovodů se kynologii věnuje ve svém osobním volnu, často je to dokonce na úkor svého rodinného života.

Nicméně vzhledem k důležitosti práce psovodů je nutné rovněž klást odpovídající nároky na vzdělání psovodů, jelikož některé z tradičních a často poněkud zastaralých metod již nejsou nadále zcela vhodné z hlediska výcviku služebního psa a je proto nutné v dostatečné míře porozumět problematice chování a chápání psa během jeho výcviku, jelikož nesprávné pochopení jeho chování a reakcí by dokonce mohlo některých případech psa takzvaně povahově „zlomit“. Takové změny v povaze a chování psa mohou být dokonce nevratné, případně pak těžce odstranitelné a pes se může díky tomu stát pro výkon služby nepoužitelným. Následně tedy všechen čas, úsilí a náklady na výcvik psa vyjdou vniveč. Proto se dle mého názoru jeví jako efektivnější

právě investování do účinného a účelného vzdělání psovodů namísto dlouhodobého a nákladného odstraňování chyby vzniklých vlivem neodborného zacházení, experimentování, případně pak užívání nevhodných výcvikových metod.

V rámci práce bylo dosaženo vymezeného hlavního cíle práce. Bylo tedy provedeno objasnění základního pojmosloví i východisek činnosti služební kynologie PČR se zaměřením na výkon služební kynologie. Stejně tak bylo získáno mnoho podnětných informací prostřednictvím kvalitativní výzumné techniky, a to řízeného rozhovoru se zvoleným služebním kynologem, což umožnilo dosažení uceleného náhledu na zkoumanou oblast služební kynologie a podstatné aspekty, které s tímto tématem souvisejí. Proto lze uvést, že byl cíl práce splněn.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CARLSSON, M. A.; KALINOVÁ, B. Disclosed mystery of olfaction (Tajemství čichu poodhaleno). 2005.
2. CORREA, Julio E. The dog's sense of smell. Alabama Cooperative Extension System, Alabama A&M, 2011.
3. ČERNÁ, K. Využití kynologie v policejní praxi. Praha, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.
4. DOLEŽEL, J., VOLF, Z. Kriministické minimum IV. část: Policejní kynologie a odorologie. 1. vyd. Praha: Tiskárna MV, p. o., 1998
5. DOMINY, Nathaniel J., et al. The sensory ecology of primate food perception. *Evolutionary Anthropology: Issues, News, and Reviews: Issues, News, and Reviews*, 2001, 10.5: 171-186.
6. EIS, V. Pachové práce služebních psů. Praha: Naše vojsko, 2018. ISBN 978-80-206-1705-7.
7. HUBINOVÁ, S.; DLOUHÝ, F. Prekurzory a pomocné látky: Dělení drog podle vzniku. In *Bulletin Národní protidrogové centrály*. Praha: MV, 2001.
8. KEVERNE, Eric B. The vomeronasal organ. *Science*, 1999, 286.5440: 716-720.
9. MACHOVÁ, Jitka a Dagmar KUBÁTOVÁ. *Výchova ke zdraví*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015.
10. MORGAN, John S., et al. Improved detection of explosive residues by laser thermal desorption. *Johns Hopkins APL technical digest*, 1999, 20.3: 389-395.
11. MOULTON, D. G.; ASHTON, E. H.; EAYRS, J. T. Studies in olfactory acuity. 4. Relative detectability of n-aliphatic acids by the dog. *Animal Behaviour*, 1960, 8.3-4: 117-128.
12. OHL, Frauke. *Pes - jak ho pochopit: logicky, jednoduše, jasně*. Praha: Grada, 2007. Tip. ISBN 9788024720555.
13. PINC, Ludvík; SVOBODOVÁ, Ivona. *Pes ve službách člověka*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006.
14. PORADA, V. *Kriministika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. 2. aktualizované a rozšířené vydání.

15. QUIGNON, Pascale, et al. The dog and rat olfactory receptor repertoires. *Genome biology*, 2005, 6.10: R83.
16. RULC, J., J. ŠTAUDINGER a P. NEVOLNÝ. Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj
17. SOUKUPOVÁ, Iveta. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0.
18. STOCKHAM, Rex A.; SLAVIN, Dennis L.; KIFT, William. Specialized use of human scent in criminal investigations. *Forensic Science Communications*, 2004, 6.3.
19. SVARTBERG, Kenth, et al. Consistency of personality traits in dogs. *Animal Behaviour*, 2005, 69.2: 283-291.
20. ŠMARDA, J.. Biologie pro psychology a pedagogy. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-343-7.
21. WILSSON, Erik; SUNDGREN, Per-Erik. The use of a behaviour test for the selection of dogs for service and breeding, I: Method of testing and evaluating test results in the adult dog, demands on different kinds of service dogs, sex and breed differences. *Applied Animal Behaviour Science*, 1997, 53.4: 279-295.

Elektronické zdroje

1. *Historie služební kynologie*, [on-line], Cz-pes, [cit. 2019-12-02], Dostupné na: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-1.php>>
2. Legální, nelegální drogy. In: *Substituční léčba* [online]. 2010 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <http://www.substitucni-lecba.cz/illegalni-drogy>
3. Rozdělení drog. In: *Biotox.cz* [online]. 2009 [cit. 2020-01-26]. Biotox.cz. Dostupné z: <http://www.biotox.cz/enpsyro/pj3oroz.html>
4. Žerou policejní psi drogy? ...aneb jak je to doopravdy. In: *CZ-pes* [online]. 2004 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/cl-2004030601-q-Zerou-policejni-psi-drogy?-...aneb-jak-jeto-doopravdy>

Legislativní dokumenty

1. Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 550 České národní rady ze dne 6. prosince 1991 o všeobecném zdravotním pojištění. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991, částka 104, s. 2722-2727.

Ostatní zdroje

- databáze Automatizovaného rozpočtového informačního systému MF ČR,

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
NVS	nástražný výbušný systém
OPL	omamná a psychotropní látka

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Fena Vlčka.....	18
-----------------------------	----

Přílohy

Příloha 1: Přepis rozhovoru

Můžete mi o sobě pro začátek něco málo povědět? (jméno, příjmení, hodnost...)

„Jsem nrap. Pavel Bouček, 17 let psovod PČR, 8 let psovod specialista (omamné a psychotropní látky)“

Co Vás k práci psovoda přivedlo?

„Vztah ke psům, po nástupu k PČR možnost zařazení u skupiny základních kynologických činností.“

Jaké plemeno služebního psa vlastníte/cvičíte? Jakou má specializaci?

„Sloužím se psi plemene německý ovčák. V současné době mám 3 služební psi s kategoriemi: výjezdový, detekce OPL, detekce NVS.“

Myslíte si, že je nějaké plemeno pro vyhledávání OPL vhodnější a jiné méně?

„Žádné plemeno bych nechtěl extra vypichovat. Pro speciální činnosti je využitelné větší množství plemen, včetně „voříšků“. Důležitý je dobrý zdravotní stav, sociální chování a povaha psa. Možnost jeho motivace.“

Takže nelze tvrdit, že nejlepší a nejpoužívanější plemeno jsou němečtí ovčáci, jak si široká veřejnost myslí?

„Německý ovčák je nejpoužívanější plemeno, zejména pro svoji všestrannost, při dobré povaze psa je dobře vycvičitelný, případné chyby ve výcviku se dají u NO opravit.“

Jak staří jsou Vaši psi a jak jim říkáte? Jak dlouhá je „kariéra“ služebního psa?

„Mojí služební psi jsou ve věku 7, 6 a 6 let. Jmenují se Ex, Ula a Alf. Výcvik služebního psa začíná většinou od štěněte ve stáří 3 měsíců, ve službě jsou většinou do 9 let, při dobrém zdraví i déle.“

Vybíráte si psy sám nebo jsou Vám přidělováni?

„Záleží na schopnostech a preferencích konkrétního psovoda. Je možnost výcviku od štěněte, převzetí z předvýchovy i výkupu z civilního sektoru.“

Kde máte psy ustájené?

„V místě bydliště.“

Jak probíhá fáze výcviku psa specialisty na OPL?

„Základem je sociální chování. Ochota psa ke spolupráci. Fáze samotného výcviku se skládají ze značení, hledání a vtiskávání pachů látek.“

Kde si vybírají psi specialisté na vyhledání OPL?

„Štěňata z policejní chovné stanice, předvýchovy, výkup z civilního sektoru.“

Jaké jsou Vaše kynologické zkušenosti a úspěchy? (i mimo službu, jestli jste například dělal sportovní kynologii)

„Jako psovod sloužím u PČR 17 let. Pravidelně se účastním výcvikových kurzů spojených s přezkoušením služebních psů z praktických dovedností (hledání ukrytých látek u speciálních činností, obranné a pachové práce u výjezdových psů), účast na

Mistrovství služební psů Policie České republiky, účast na kurzech pořádaných agenturou Frontex. “

Které drogy se u psů „vtiskávají“?

„Nejčastěji zneužívané OPL v ČR (např. marihuana, pervitin), při výcviku reagujeme na nově vznikající látky. “

Víte, kolikátého psa za celou Vaši praxi máte?

„Devátého. “

Jak dlouho trvá výcvik specializovaného služebního psa?

„Celý život služebního psa. Od štěněte sociální chování, rozvíjení motivace, značení, vtiskávání a celoživotně nácviky hledání látek. “

Jak takový výcvik psa specialisty vypadá? Jsem srozuměn, že nesmíte sdělit úplné podrobnosti, ale alespoň prosím naznačte, o co v tomto procesu jde.

„Je stále rozšířeným omylem, že psi na hledají drogy, protože jsou na nich závislí. Pes hledá pouze pach látky, protože tento pach má spojený s tím, že dostane odměnu (hračku, pamlsek). “

Jaké psy má momentálně služební útvar na OPL k dispozici? Je něco specifického na těchto psech?

„Německé ovčáky, belgické ovčáky, border kolie. “

Která města mají psy na vyhledávání OPL?

„Služební psi na vyhledání OPL působí v každém kraji ČR.“

Jaká je frekvence vyslání psa do akce za rok? Lze nebo nelze spočítat?

„Samozřejmě spočítat lze, o použití služebních psů jsou vedeny statistiky na Odboru služby pořádkové policie. Řádově v stovkách použití ročně.“

Máte za sebou s Vaším/Vašimi psy nějaké výsledky, o kterých mi můžete říci?

„Účast na Mistrovství služebních psů PČR ve všestranné kynologie, zadržené pachatele, nálezy OPL.“

Vybavíte si nějaký jiný případ, o kterém byste mi alespoň mohl okrajově něco říci?

„Kontrola vozidla v Plzeňském kraji, při kterém služební fena značila přítomnost pachu OPL. Na místě označeném služební fenou bylo následně nalezeno větší množství pervitinu. Krádež vloupáním do RD, kdy služební pes po kilometrové pachové stopě ve členitém terénu dostihl a štěkáním označil pachatele, u kterého byly nalezeny předměty z vloupání. Pátrací akce po muži, který chtěl spáchat sebevraždu, služební pes jej včas našel živého v lesním porostu.“

Máte nějaký zážitek, který Vám ulpěl v paměti, a nikdy na něj nezapomenete?

„Viz výše.“

Kolik psů na vyhledávání OPL slouží v našem kraji? A kolik v rámci celé ČR?

„Přesná čísla nemohu já zveřejnit, s dotazem se obraťte na Odbor služby pořádkové policie, případně na Policejní prezidium, Oddělení služební kynologie a hypologie. Orientačně v kraji se pohybujeme v řádu nižších desítek, x počet krajů.“

Vybavujete si nějakou událost, pro kterou jste hrdý na sebe nebo na své psy?

„Za každou odslouženou službu. Je to nejen o použití psa, ale i jako prevence proti páchání protiprávní činnosti, blízkost veřejnosti.“

Slyšel jste o psech na vyhledávání anabolik? Můžete mi říct, jaký na to máte názor?

„Neslyšel.“

Může být podle vašeho názoru, psí práce nahrazena technickým zařízením?

„V současné chvíli si této možnosti nejsem vědom.“